

DOI: 10.33310/2518-7813-2019-67-4-159-164

УДК 378.937

Марія РАКОВСЬКА

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов
Миколаївського національного університету
імені В.О.Сухомлинського, м.Миколаїв, Україна
e-mail: maria.rakovskaya@gmail.com

**ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ
МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
В СИСТЕМІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ**

У статті йдеться про формування цінностей особистості майбутнього вчителя іноземної мови в системі освітнього процесу. Схарактеризовано поняття «цінності», «ціннісні орієнтації» у контексті їх формування та розвитку. Автором здійснено аналіз наукових поглядів на тему ціннісної освіти у світлі вимог європейських освітніх стандартів. Зроблено спробу узагальнення психолого-педагогічного підходу до тлумачення поняття «цінності» та «ціннісні орієнтації» у системі професійної підготовки вищого навчального закладу. Доведено, що сформованість цінностей безпосередньо впливає на характер професійної діяльності майбутнього вчителя іноземної мови, на його вміння прилучати своїх вихованців до цінностей культури, формування ціннісних пріоритетів. Сформульовано концептуальні положення означеного освітнього завдання у педагогічному контексті, пов'язаного з пошуком та обґрунтуванням парадигмальних орієнтирів ціннісної освіти.

Ключові слова: ціннісна освіта, освітній процес, цінності, ціннісні орієнтації, вчитель іноземної мови, ціннісні пріоритети.

Постановка проблеми. У ракурсі підготовки вчителя іноземної мови освітній процес слід розглядати як частину соціалізаційного впливу на його особистісний розвиток, а тому і місце освітніх цінностей у загальному розвитку суспільства. На думку М. Новака, поняття «цінностей» у педагогіці «пов'язане з кризою галузі» [9], яка спричинена впливом сучасної світової кризи цінностей. Спроба виходу із кризи кожного разу передбачає відновлення відчуття цінностей освіти та надання їм значущого для освітньої системи імпульсу. Це ще раз підтверджує справедливість тези, що в сучасному європейському вимірі лише мотив набуття професії не може мислитися домінуючим, якщо він не пов'язаний із сформованою відповідно до найвищих цілей «самоактуалізаційною» системою ціннісних орієнтацій особистості вчителя. Попри масштабні дослідження засадничих понять «цінність» і «ціннісні орієнтації», питання змістовного визначення останніх і до сьогодні залишається актуальним та дискусійним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Починаючи з другої половини ХХ сторіччя ціннісна проблематика у зарубіжному гуманітарному знанні пов'язана з іменами таких усесвітньо відомих філософів, як: М. Гартман, Р. Інглхарт, К. Клакхон, Т. Парсонс, М. Рокич, У. Томас і Ф. Знанецький, М. Шелер. Спеціальну увагу феномену ціннісних орієнтацій особистості у своїх працях приділяли представники екзистенціальної психології А. Маслоу, К. Роджерс, Г. Олпорт, В. Франкл. Аксиологічна проблематика була предметом наукових пошуків і представників націона-

льної філософської традиції, як-от: Є. Андрос, С. Кримський, В. Лях, В. Малахов, М. Мокляк, І. Надольний, М. Попович, С. Пролєєв, А. Ручка. У педагогічному дискурсі ціннісну проблематику осмислювали такі теоретики та практики, як: В. Андрущенко, І. Бех, Л. Губерський, І. Зязюн, М. Євтух, В. Кремень, В. Луговий, С. Максименко, Л. Пелех, Ю. Пелех, Л. Хоружа.

Постановка завдання. Метою статті обрано розгляд і дослідження актуальної проблеми аналізу окремих теорій щодо закономірностей функціонування та розвитку ціннісно-сислової сфери особистості загалом і особистості майбутнього вчителя іноземної мови зокрема. З огляду на це для сучасної освіти постає актуальним завдання посилення ціннісно-сислової спрямованості навчально-виховного процесу.

Виклад основного матеріалу. Посилення в освітньому процесі уваги до особистості людини, її ціннісних пріоритетів і нормативних установок зумовлене тенденцією, яка, на думку російського дослідника Едуарда Гірусова, полягає у закономірному зростанні значущості людської особистості в історії суспільства. «При підвищенні ролі людської суб'єктивності зростає можливість впливу окремого суб'єкта на суспільний розвиток, змінюється співвідношення суспільного та індивідуального, людська особистість стає найчастіше активним носієм мінливості» [2, с. 78]. З огляду на таку закономірність справедливо припустити і підвищення значущості освітньо-виховної діяльності як цілеспрямованого процесу формування людської особистості, із тими властивостями, які

вимагає суспільство для його прогресивного розвитку. Як наслідок – набуває актуальності процес пошуку адекватних визначеним завданням суспільного розвитку (та локально – цілям професійної підготовки) освітніх парадигм, орієнтованих на формування і висококласних фахівців, і, водночас, носіїв високої культури, провідників гуманістичних цінностей, зважаючи на те, що освіта (зокрема вища школа) виступає потужним каталізатором культурних процесів у суспільстві. «Недарма у роботах багатьох авторів (В. Андрущенко, І. Бех, І. Зязюн, М. Євтух, Cz. Vanach, R. Wroczyński, W. Okon) можемо знайти міркування про те, що педагогічну діяльність потрібно розглядати насамперед як діалог – між суб'єктами навчального процесу, між культурами, обмін культурними цінностями (а не просто як передання знань, формування умінь і навичок). У такому баченні вчитель повинен бути носієм передової (сучасної) культури. Загалом професійна підготовка майбутнього педагога (а саме – вчителя іноземних мов) передбачає, крім формування професійних знань та умінь, також формування особистості зі значним аксіологічним потенціалом, що детермінує виникнення об'єктивних вимог до перегляду теоретичних основ і технологій системи вищої освіти передусім у частині ціннісного виховання».

Насамперед ідеться про формулювання концептуальних положень вирішення означеного освітнього завдання, що у педагогічному контексті пов'язане з пошуком та обґрунтуванням парадигмальних орієнтирів ціннісної освіти. Зауважимо, що «на сьогодні в освіті загалом набули поширення такі парадигми: 1) освіта як формування наукової картини світу, яка базована на переконанні, що наука пояснює устрій світу та навчає, як зробити свою практику успішною, а наявність наукових знань (про природу, суспільство, людину, культуру, методи тощо) постає синонімом культури взагалі; 2) освіта як професіоналізація – парадигма, що є наслідком індустріалізації та передбачає зміщення центру ваги в освіті у бік вивчення прикладних наук шляхом доповнення їх фундаментальними знаннями якраз настільки, наскільки це потрібно для загального розвитку; 3) освіта як формування культури розумової діяльності – на думку авторів і прихильників такої парадигми, знання не змішані з інформацією, а є результатами попередніх процесів розуміння та мислення інших людей; засвоєння знань під час викладання спеціальних навчальних курсів – це засіб розвитку універсальних здібностей людини; зміст парадигми – в тому, що людину, фактично, навчають працювати із власним мисленням; 4) освіта як підготовка до життя, що пов'язано із визнанням пріоритетною екзистенціальної проб-

лематики, що зумовлює в освітньому процесі особливу увагу до сфер історії та культури як таких, що дотичні до вирішення долі людського буття та долучення до яких сприяє формуванню ціннісного ставлення людини до світу, його фрагментів, діяльності, спілкування тощо; 5) концепція безперервної освіти, яка ґрунтується на баченні, що освіта повинна бути структурою (комплексом заходів), які дають людині можливість навчатися протягом усього життя, здобуваючи не лише ґрунтовні щодо своєї професії знання, але й перетворюючись на справді освічену людину. Вважаємо, що підґрунтям ефективної ціннісної освіти та виховання передусім слугують парадигми «освіта як формування культури розумової діяльності» й «освіта як підготовка до життя», адже ціннісна освіта передбачає формування особливої, в аксіологічній площині, здатності мислення й осмислення поточної (а саме – професійної) ситуації». Постійно перебуваючи в ситуації морально-етичного вибору, людина повинна бути готова до зваженого здійснення цього вибору на підставі гуманістичних, загальнолюдських цінностей. Польський дослідник Адольф Шолтисек наголошує на тому, що освітній процес лише у тому разі можна вважати ефективно організованим, коли формування духовності особистості проходить у гармонії з її психологічними здатностями та зрештою забезпечує самостійне мислення й уміння пізнання себе та зовнішнього світу [13, с. 420–422].

Феномен ціннісних орієнтацій став предметом осмислення у філософській науці ХХ ст. У цей період найвідомішими його дослідниками можна вважати таких зарубіжних учених, як: К. Клакхон, А. Маслоу, М. Рокич, У. Томас, Ф. Знанецький, М. Каган, Д. Леонтьєв. Серед вітчизняних дослідників до поняття «ціннісні орієнтації» у своїх наукових студіях звертаються, зокрема: В. Андрущенко, І. Бех, П. Ігнатенко, В. Малахов, А. Ручка. «Загалом у сучасній аксіологічній думці істотними у аспекті трактування сутності феномену «ціннісні орієнтації» традиційно визнають такі моменти: 1) ціннісні орієнтації особистості – це особлива система, котру утворюють цінності, що мають для індивіда особистий характер; 2) ціннісні орієнтації генетично пов'язані із життєвим досвідом особистості, всією сукупністю її переживань; 3) ціннісні орієнтації та цінності співвіднесені особливим чином: перші розглядають як індивідуальні форми репрезентації надіндивідуальних цінностей; 4) ціннісні орієнтації особистості знаходяться у взаємозв'язку та взаємозалежності з такими компонентами внутрішньої структури людини, як потреби, інтереси, спрямованість емоційно-почуттєвої сфери, життєві цілі й установки, а також прагнення, які у своїй інтегральній єдності

утворюють мотиваційну сферу індивіда; 5) ціннісні орієнтації можна вважати найвищим рівнем диспозиційної структури особистості, спрямованості цілей її життєдіяльності та засобів їхнього досягнення, і, водночас, ціннісні орієнтації виступають внутрішніми регуляторами діяльності людини, що лежать в основі її буттєвої самоактуалізації; 6) механізм дії ціннісних орієнтацій пов'язаний із необхідністю здійснення особистістю морально-етичного вибору, вирішення суперечностей і конфліктів у мотиваційній сфері, що у найбільш загальній формі виражено в боротьбі між обов'язком і бажанням, мотивами морального та утилітарного порядку».

На ціннісних аспектах формування духовної сфери акцентує у своїх міркуваннях український дослідник Омелян Вишневецький. Учений запропонував поділити всі цінності на такі групи: 1) абсолютні-вічні цінності універсального значення (доброта, чесність, любов, справедливість, гідність, мудрість, свобода, правда тощо); 2) національні цінності (патріотизм, почуття національної гідності, державотворчі прагнення, історична пам'ять, прагнення до національної єдності тощо); 3) громадянські цінності, притаманні демократичному суспільству (права та свободи людини, обов'язки перед іншими людьми, ідеї соціальної гармонії, поваги до законів тощо); 4) сімейні цінності, які втілюють у собі моральні основи існування сім'ї, стосунків різних поколінь, подружньої вірності, піклування про дітей та інших членів сім'ї, оберігання пам'яті предків тощо; 5) цінності особистого життя, що визначають риси характеру людини, моделі її поведінки. Омелян Вишневецький надає пріоритетного значення абсолютно-вічним і національним цінностям як фундаментальним та універсальним для формування духовного світу особистості [1].

Польський науковець Анджей Тхоржевський (Andrzej M. Tchorzewski) власну типологію цінностей вибудовує в освітньому контексті. Зокрема він тлумачить цінності «як джерело основних цілей і завдань, які має бути реалізовано у площині складної освітньої реальності: 1) спільний пошук викладачем та учнями істини у сфері знань про навколишній світ; 2) відкриття учнем навколишньої дійсності (а саме – зміст у соціального життя) з одночасною активною участю у різних життєвих актах; 3) підтримання зусиль, спрямованих на засвоєння моральних установок, які є предметом об'єктивних етичних цінностей і постають у свідомості всіх учасників процесу освіти» [11]. Казімеж Денек наголошує, що «для освіти та науки мають засадничий характер цінності пізнання та цінності універсального (загальнолюдського) характеру. До першої групи дослідник зараховує

такі цінності, як: новизна, істинність, творчість» [6, с. 37].

Загалом, в рамках дослідження порівняльного аналізу сутності поняття «цінності» представниками філософської науки з'ясовано, що помітної різниці у підходах до тлумачення змістового наповнення немає. В Малому словнику етичному вказано, що «цінності – це все те, що гідне бажання і вибору; що постає кінцевою метою людських прагнень» [7]. Представники польської психологічної науки поняття «цінності» зазвичай пов'язують із явищем вибору. У такому ракурсі цінність є тим, що важливе для існування, розвитку людини та її активності у загальному життєвому вимірі. З іншого боку – це «уява та переконання особи в тому, що є важливе, гідне бажання або досягнення, що має значення для її життя, активності і розвитку». [14] М. Міштал осмислює цінності в культурологічному аспекті, а саме – сприймає їх як широко поширені, бажані в окремому суспільстві предмети символічного та несимволічного характеру; загальноприйняті екзистенціально-нормативні судження (ціннісні орієнтації); розповсюджені у певному суспільстві переконання, що окреслюють гідне очікування суджень і поведінки членів цього суспільства; переконання на тему системи цінностей і норм, прийняті як гідні очікування для цього суспільства. [8] Видатний педагог Й. Щепанський стверджує, що цінність – це «довільний матеріальний або ідеальний предмет, ідея або інституція, предмет уявний або реальний, у відношенні до якого особа чи громада ставляться шанобливо, надають йому важливого значення у своєму житті та прагнуть до його досягнення, відчуваючи примус» [12]. Американський учений польського походження Мільтон Рокич розробив один із найбільш використовуваних методів діагностування ціннісно-сислової сфери, неодноразово модифікований і застосовуваний як підґрунтя сучасних прогресивних теорій із визначення ціннісних пріоритетів особистості.

Мільтон Рокич потрактовує цінності як «стійке переконання в тому, що певний спосіб поведінки або кінцева ціль існування є більш прийнятними з особистої або соціальної точок зору, ніж протилежний чи зворотній спосіб поведінки, чи кінцева ціль існування» [10, с. 5]. Погоджуємося із запропонованою М. Рокичем характеристикою цінностей за такими ознаками: витоки цінностей можна простежити в культурі, суспільстві, особистості; вплив цінностей можна спостерегти в усіх соціальних феноменах, що потребують вивчення; загальна кількість цінностей, важливих для особистості з погляду феноменології, є незначною; всі люди – носії одних і тих самих цінностей, хоча оперують ними із різним ступенем складності; цінності організовано в системи.

У теорії соціальної дії, якою послуговуємося як деякою власною моделлю, Т. Парсонс, вирізняючи процеси взаємовпливу ціннісних систем особистості та суспільства, вводить поняття «соціальна система», що охоплює декілька підсистем, у яких розмежовуємо потреби «споживача», з одного боку, та цінності соціального середовища – з іншого. За умов «орієнтації споживача на ситуацію» (у нашому контексті – студента на ситуацію соціально-освітнього впливу) ці дві підсистеми взаємодіють, що в результаті забезпечує взаємообмін ціннісно-нормативного змісту через інституалізацію й інтерналізацію. [5]

Називаючи причини помітно зростаючої зацікавленості цінностями освіти, один із засновників аксіологічної педагогіки Польщі Казімеж Денек виводить їх на центральне місце серед наук про людину. [6, с. 23]. Вчений справедливо зазначає, що «цінності, як-от: доброта, любов, відповідальність, суб'єктність, краса, дружба, самореалізація, щастя, толерантність, творчість, свобода, уява, є фундаментальними поняттями дидактики. Більшість із перерахованих К. Денеком дидактичних цінностей детерміновані моральними нормами. Втім, не тільки останні визначають поступ особистості, коли йдеться, скажімо, про освітній процес». Так, Г. Олпорт виокремлює низку ціннісних орієнтацій, що не регламентовані моральними нормами, серед яких – спілкування, ерудованість, допитливість тощо. Зовнішні фактори, на його думку, відіграють суттєву роль у формуванні та «підтриманні» моральних цінностей і норм. Будучи умовами для досягнення внутрішніх цінностей, вони водночас виступають основними засобами реалізації цілей. Термін «функціональна автономія» Г. Олпорт використовує для назви «переходу» зовнішніх цінностей у внутрішні. Це відбувається під час перетворення засобів на цілі та становить, за Г. Олпортом, процес трансформації із «категорій знання» у «категорії значущості». Останні можливі завдяки самостійному усвідомленню сенсу отриманих ззовні «категорій знань» [4, с. 14]. Цікавим для нашої роботи є визначення поняття «цінність», запропоноване одним із провідних аксіопсихологів сучасності Ш. Шварцем. На основі концепції М. Рокича про

існування термінальних і інструментальних цінностей він напрацював новий теоретичний і методологічний підхід до вивчення індивідуальних цінностей. Творець однієї з найкращих методик дослідження цінностей особистості представляє ціннісні орієнтації (цим поняттям ізраїльський учений рекомендує оперувати у контексті розгляду цінностей окремої особистості на противагу характеристикам усього суспільства, культури й окремих соціальних груп, де послуговуються лише терміном «цінності») як відображення у свідомості людини цінностей, що визнані нею як стратегічні життєві ціліта загальні світоглядні орієнтири. Ціннісними орієнтаціями, як справедливо зауважує Ш. Шварц, можна вважати інтеріоризовані особистістю цінності соціальних груп. [3, с. 4] Унаслідок ґрунтового осмислення змістового наповнення категорії «цінності» представниками суміжних із педагогікою наук можемо зробити висновок, що науковці надають статус певного індикатора для дослідження процесів й індивідуальних, особистісних змін, й змін у суспільстві загалом. Не менш важливим є й те, що «вони можуть бути основою вивчення відмінностей між соціальними культурами та субкультурами, що з'являються залежно від того, як соціальні спільноти розвиваються в певних напрямках у результаті їхнього унікального досвіду» [3, с. 5].

Висновки і перспективи досліджень. На сьогодні напрацьовано багатий матеріал щодо розкриття природи цінностей і ціннісних орієнтацій, розуміння їхнього значення для індивіда та суспільства, зокрема в освітньому контексті. Загалом концептуального значення для пропонованої роботи набуває аксіологічний підхід, що передбачає підготовку спеціаліста шляхом орієнтації професійної освіти на формування в студентів системи загальнолюдських і професійних цінностей. Відтак аксіологічно-потенціалістичне бачення гармонійного, всебічного, повноцінного розвитку людини уможливорює моделювання різних варіантів виховної тактики та стратегії. Наступним після осягнення сенсу вживання в педагогіці дефініції «цінності» кроком на шляху нашого наукового пошуку є ґрунтовний аналіз означення «аксіологічний потенціал».

Список використаних джерел

1. Вишневський О. Сучасне українське виховання. Педагогічні нариси. / Омелян Вишневський. – Львів : Львівський обласний науково-методичний інститут освіти, 1996. – 238 с.
2. Гирусов Э. В. Экологическая культура как высшая форма гуманизма / Э. В. Гирусов // Философия и общество. – 2009. – № 4. – С. 74–92.
3. Карандашев В. Н. Методика Шварца для изучения ценностей личности / В. Н. Карандашев // Практикум по психодиагностике. – С.-Пб. : Речь, 2004. – 70 с.
4. Олпорт Г. Становление личности: избранные труды / Г. Олпорт. – М. : Смысл, 2002. – 462 с.
5. Парсонс Т. Система современных обществ / Т. Парсонс пер. с англ. – М. : Аспект Пресс, 1997. – 270 с.
6. Denek K. Aksjologiczne aspekty edukacji szkolnej / Kazimierz Denek – Torun : Wydawnictwo Adam Marszalek, 2000. – 196 s.

7. Mały słownik etyczny / S. Jedynak (red.). – Bydgoszcz, 1994. – 248 s.
8. Misztal M. Problematyka wartości w socjologii / M. Misztal. – Warszawa, 1980. – 85 s.
9. Nowak M. Od kontestacji do powrotu problematyki aksjologicznej i teleologicznej w pedagogice ogólnej / M. Nowak // Pedagogika ogólna. Problemy aksjologiczne, praca zbiorowa pod red. Teresy Kukułowicz i Mariana Nowaka. – Lublin, 1997. – S. 127-132.
10. Rokeach M. The nature of human values / M. Rokeach. – N.Y.: Free Press, 1973. – 138 p.
11. Rola wartości i powinności moralnych w kształtowaniu świadomości profesjonalnej nauczycieli / red. Andrzej M. Tchorzewski ; Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Bydgoszczy. – Bydgoszcz : Wydaw.Uczeln.Wyższej Szkoły Pedagog. Bydgoszcz, 1994. – 243 s.
12. Szczepański J. Elementarne pojęcia socjologii / J. Szczepański. – Warszawa 1972. 372 s.
13. Szółtysek A. E. Filozofia pedagogiki : podstawy edukacji : teoria, metodyka, praktyka / Adolf Ernest Szółtysek. – Katowice : Esse, 2003. – 584 s.
14. Tyszkowa M. Kultura symboliczna, wartości i rozwój jednostki / M. Tyszkowa // Wartości w świecie dziecka. – Warszawa-Poznań, 1984. – S. 108-115.

References

1. Vyshnevskiy O. Suchasne ukrainske vykhovannia. Pedahohichni narysy. / Omelian Vyshnevskiy. – Lviv : Lvivskiy oblasnyi naukovo-metodychnyi instytut osvity, 1996. – 238 s.
2. Hyrusov Э. V. Экологическая культура как высшая форма гуманизма / Э. V. Hyrusov // Философия и общество. – 2009. – № 4. – S. 74-92.
3. Karandashev V. N. Metodyka Shvartsa dlia yzucheniya tsennosti lychnosti / V. N. Karandashev // Praktikum po psikhodyahnostyke. – S.-Pb. : Rech, 2004. – 70 s.
4. Ollport H. Stanovlenye lychnosti: yzbrannyye trudy / H. Ollport. – M. : Smysl, 2002. – 462 s.
5. Parsons T. Systema sovremennykh obshchestv / T. Parsons per. s anhl. – M. : Aspekt Press, 1997. – 270 s.
6. Denek K. Aksjologiczne aspekty edukacji szkolnej / Kazimierz Denek – Torun : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2000. – 196 s.
7. Mały słownik etyczny / S. Jedynak (red.). – Bydgoszcz, 1994. – 248 s.
8. Misztal M. Problematyka wartości w socjologii / M. Misztal. – Warszawa, 1980. – 85 s.
9. Nowak M. Od kontestacji do powrotu problematyki aksjologicznej i teleologicznej w pedagogice ogólnej / M. Nowak // Pedagogika ogólna. Problemy aksjologiczne, praca zbiorowa pod red. Teresy Kukułowicz i Mariana Nowaka. – Lublin, 1997. – S. 127-132.
10. Rokeach M. The nature of human values / M. Rokeach. – N.Y.: Free Press, 1973. – 138 p.
11. Rola wartości i powinności moralnych w kształtowaniu świadomości profesjonalnej nauczycieli / red. Andrzej M. Tchorzewski ; Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Bydgoszczy. – Bydgoszcz : Wydaw.Uczeln.Wyższej Szkoły Pedagog. Bydgoszcz, 1994. – 243 s.
12. Szczepański J. Elementarne pojęcia socjologii / J. Szczepański. – Warszawa 1972. 372 s.
13. Szółtysek A. E. Filozofia pedagogiki : podstawy edukacji : teoria, metodyka, praktyka / Adolf Ernest Szółtysek. – Katowice : Esse, 2003. – 584 s.
14. Tyszkowa M. Kultura symboliczna, wartości i rozwój jednostki / M. Tyszkowa // Wartości w świecie dziecka. – Warszawa-Poznań, 1984. – S. 108-115.

Мария Раковская. Ценностные ориентации личности будущего учителя иностранного языка в системе образовательного процесса.

В статье речь идет о формировании ценностей личности будущего учителя иностранного языка в системе образовательного процесса. Охарактеризовано понятие «ценности», «ценностные ориентации» в контексте их формирования и развития. Автором проведен анализ научных взглядов на тему ценностного образования в свете требований европейских образовательных стандартов. Сделана попытка обобщения психолого-педагогического подхода к толкованию понятий «ценности» и «ценностные ориентации» в системе профессиональной подготовки высшего учебного заведения. Доказано, что сформированность ценностей напрямую влияет на характер профессиональной деятельности будущего учителя иностранного языка, его умение приобщать своих воспитанников к ценностям культуры, формированию ценностных приоритетов. Сформулированы концептуальные положения указанной задачи в процессе обучения, связанной с поиском и обоснованием парадигмальных ориентиров ценностного образования.

Ключевые слова: образовательный процесс, ценности, ценностные ориентации, учитель иностранного языка, ценностные приоритеты.

Maria Rakovska. Valuable orientations of future foreign language teacher's personality in the educational process.

The article is devoted to the actual problem of the formation of a future foreign language teacher's personality values in the educational process. The concept of "values", "value orientations" in the context of their formation and development is characterized. The author analyzes scientific views on the topic of value education in the light of the requirements of European educational standards. An attempt has been made to generalize the psychological and pedagogical approach to the interpretation of the concept of "values" and "value orientations" in the system of professional training of higher education. It is proved that the formation of values directly influences the character of the professional activity of the future foreign language teacher, his ability to involve students in the values of culture, formation of value priorities. The conceptual statements of the identified educational task in

a pedagogical context are formulated, related to the search and conceptualization of paradigmatic directions of value education. It is noted that in the context of a foreign language teacher preparation, the educational process becomes actuality as a means of its socialization that recognizes the special weight of the value aspect of education and upbringing. Through the analysis of theoretical material the experience of the value education is generalized and factors which positively influence to the process of a foreign language teacher preparation are analyzed. The author points out, that the core of a person is associated with his self-development, including values and value orientations own system forming, so the educational process should be correlated with human values. Special attention has been paid to the overview of approaches for "value" and "value orientations" content. The author has been paid attention to the formation of human values of future foreign teacher during educational process at university. The article presents that different researches find consensus in the vision of value as special standards that determine the selection and evaluation of human behavior, as a specific cultural universal motivations of human activity. The author points out that in the organization of the educational process practical and applied aspects will intensify. Main lines of the value education include the orientation on humanization of the educational process. Value education provides organization of professional activity, opportunities for self-development and self-realization of personality of student, creation of additional pedagogical conditions aimed at increasing students' value orientations. The article also presents common approaches to forming value outlook of future foreign language teacher through the interiorization of the value system of European democracy. The author points out that the educational content component of curricula and training programs of future foreign language teachers should be based on value priorities. The studied question is extremely relevant.

Keywords: value education, educational process, values, value orientations, foreign language teacher, value priorities.